

Tarım Politikaları İzleme ve Değerlendirme Raporu 2019

Yönetici Özeti

Bu raporda tarım politikaları yer alan 53 ülke tarafından 2016-18 döneminde tarım sektörüne yıllık toplam 705 milyar ABD Doları (620 milyar avro) verilmiştir. Bu desteğin yaklaşık dörtte üçü yani 528 milyar ABD Doları (465 milyar avro) üreticilere bireysel olarak verilmiştir. Aynı zamanda, altı ülke, özellikle Arjantin ve Hindistan, tarımsal üreticilerini bazı malların yerel fiyatlarını düşüren önlemleri kullanarak vergilendirmiştir. Bu örtük vergiler 2016-18 döneminde yıllık 83 milyar ABD Doları (73 milyar Euro) tutarındadır; bu rakam brüt pozitif transferlerden düşüldüğünde, yıllık 445 milyar ABD Doları (392 milyar Euro) tarımsal üreticiye net transfer yapılması ile sonuçlanmıştır. Toplam destek seviyesini düşürürken, bu örtük vergiler de genel piyasa bozulmalarını arttırmıştır.

Birçok OECD ülkesi tarafından tarımsal üretici desteğini azaltma ve tarım politikalarını daha az çarpıtmaya ve bazen daha fazla hedeflenen önlemlere kaydırmaya yönelik son gelişmeler büyük ölçüde hız kaybetmiştir. Dahası, üreticilere verilen destekler ülkeler ve emtialar arasında değişiklik göstermektedir. Bununla birlikte, bu ortalamalar, çiftlik gelirlerinin bazı ülkelerde desteğe ve özellikle Arjantin ve Hindistan'da olmak üzere bazı gelişmekte olan ekonomilerdeki olumsuz desteğe olan bağımlılığını çok daha fazla etkilemektedir.

TÜRKİYE

Tarım Verilen Destek

1990'ların sonlarından itibaren çok sayıda reformun yapılmasına rağmen, yıldan yıla değişmekle birlikte Türkiye çiftlik düzeyinde destek vermeye devam etmektedir ve bu rakam 2016-18 döneminde yaklaşık %20 düzeyindedir ve OECD ortalamasının az miktarda üzerindedir. Piyasa Fiyat Desteği (MPS), 2016-18'de üretici desteğinin % 72'sini oluştururken, tarife bozucu destek türleri ağır basmaktadır ve yurt içi fiyat desteği, tarifeler ve diğer ithalat engelleri ile belirli ürünlere verilen ihracat sübvansiyonlarından kaynaklanmaktadır. Fiyat bozulmasının seviyesi OECD ortalamasının üzerindedir olup iç piyasa fiyatları 2016-18 döneminde dünya fiyatlarının ortalama % 18 üzerinde seyretmiştir.

Üretici desteğinin diğer önemli unsurları, üreticilere verilen desteğin % 13'ünü oluşturan üretim ve değişken girdi kullanımına dayalı ödemelerdir. Üretimden bağımsız doğrudan ödemelerin 2009'da kaldırılmasından bu yana emtia üretimine dayalı ödemeler artmıştır. Türkiye'deki çiftliklere yapılan temel doğrudan ödemeler, ürünün hedef fiyatı ile piyasa fiyatı arasındaki farkı karşılamak üzere tasarlanmış olan fark ödemeleridir ("prim ödemeleri"). Tarımsal sigorta programları gibi mevcut alana ve hayvan sayısına göre yapılan ödemeler son yıllarda artmış ve 2016-18 döneminde bu ödemelerin payı üretici desteğinin % 9'una ulaşmıştır.

Genel Hizmetler Destek Tahmini (GSSE) olarak, ana unsuru GSSE harcamalarının yaklaşık % 75'ini oluşturan altyapının geliştirilmesi ve sürdürülmesinin finanse edilmesi oluşturmaktadır. Tarımsal bilgi ve inovasyon sistemi harcamaları son on yılda artarken, GSSE harcamalarındaki payı 2016-18 yıllarında % 5 düzeyinde kalmıştır. Tarıma yapılan toplam destek tahmini (TSE), son yıllarda GSYİH'nin ortalama yüzde 2'sini oluştururken, OECD ortalamasının iki katıdır.

Temel Politika Değişiklikleri

2018 yılında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı birleştirilerek Tarım ve Orman Bakanlığı kurulmuştur. 2019-2023 stratejik Planı hazırlık çalışmaları Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Tarım sigortaları desteğinin kapsamı daha fazla çeşit ve risk faktörü eklenerek genişletilmiştir. 2018 yılında, program kapsamına arpa, çavdar, yulaf ve tritikale üretim kayıpları ile kuraklık, don, sıcak rüzgarlar, sıcak hava dalgaları, aşırı nem ve aşırı yağış risk faktörleri eklenmiştir. 2019 yılında nohut, kırmızı mercimek ve yeşil mercimek eklenerek genişleme devam etmiştir. 2018 yılında, 1,76 milyon tarım sigortası poliçesine 2,05 milyon TL (424 milyon \$) değerinde sigorta prim ödemesi yapılmıştır.

Tarımsal Kuraklıkla Mücadele kapsamında, 2018-22 yılları için “Türkiye Tarımsal Kuraklık strateji ve Eylem Planı” yayınlanmıştır. Eylem Planı'nın temel stratejisi: yeterli kapasiteye ulaşmış kurumsal bir yapıyı geliştirmek, mücadeleyi bütüncül ve kapsamlı bir plan kapsamında yapılabılır hale getirmek ve tarım sektörünün kuraklıktan en az etkilendiği bir yapıya ulaşmaktır. Eylem Planı'nda yer alan faaliyetler beş ana başlık altında toplanmaktadır: 1) Kuraklık risk Tahmini ve Kriz Yönetimi, 2) Sürdürülebilir Su arzının Sağlanması, 3) Tarımsal su talebinin etkin yönetimi, 4) Ar&Ge çalışmalarının hızlandırılması ve eğitim-yayım hizmetlerinin artırılması ve 5) Kurumsal kapasitenin geliştirilmesi.

Değerlendirme ve öneriler

Türkiye, son on yılda tarım sektörünün yasal ve kurumsal çerçevesini güçlendirmeye yönelik ilerleme kaydetmiştir. Bununla birlikte, kamu iktisadi teşebbüslerini rekabetçi piyasa koşulları altında faaliyet gösteren ekonomik açıdan uygulanabilir birimlere dönüştürmek için daha fazla çaba sarf edilmesi gerekmektedir.

1986-88'den bu yana, piyasa yönelimini iyileştirme konusundaki ilerleme değişkendir ve yüksek enflasyon ve değişken döviz kurları gibi makroekonomik bir bağlamda politika ayarlarında geçici değişiklikler yapılmıştır. Üretici desteğinin brüt çiftlik gelirlerindeki payı OECD ortalamasından biraz daha yüksektir.

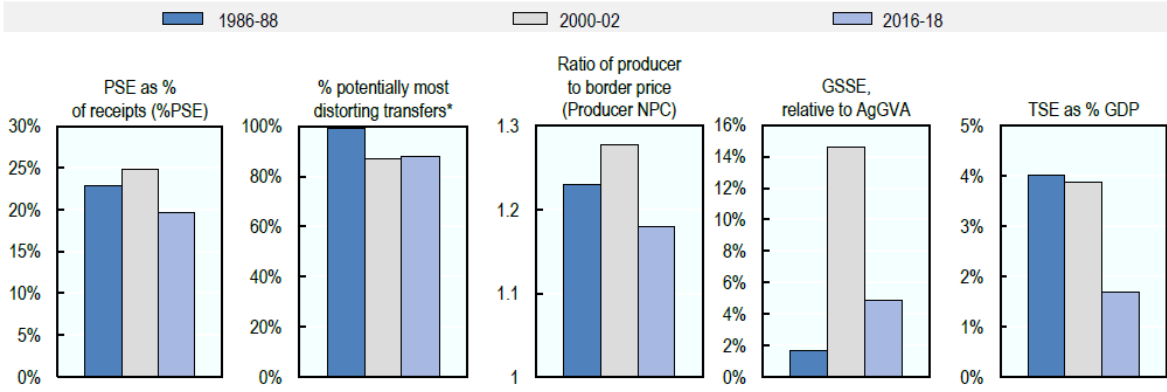
Tarım politikası, üretimi desteklemek yerine, tarımsal verimliliği artırmaya ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ile daha fazla değer katmaya yönelik olarak yeniden yönlendirilmelidir.

Tarım politikalarının yeniden yönlendirilmesi üreticilerin piyasa koşullarına esnek bir şekilde tepki vermelerini sağlamalıdır. Halen, üretici desteği, çiftçilerin çıktı ve girdi piyasalarında karşılaştığı fiyatları değiştirerek, en çok piyasa bozucu önlemler arasında yer almaktadır. En fazla piyasa bozucu destek türlerinin payını azaltmak için daha fazla çaba gösterilmesi gerekmektedir.

Organik tarımı desteklemeye yönelik ödemeler, iyi tarım uygulamaları ve arazi koruma gibi programlar, çevre dostu bir tarım sektörü geliştirmek için politika hedefine daha fazla odaklanmıştır. Bu tür politikaların rolü artırılmalıdır.

Türkiye, eğitim ve becerilere, kritik fiziksel altyapıya ve inovasyon sistemine yapılan yatırımları artırmalıdır. Tarımsal bilgi ve inovasyon sistemine verilen destek son yıllarda artmıştır, ancak genel hizmetler için yapılan harcamaların sadece % 5'ini oluşturmaktadır.

Figure 25.1. Turkey: Development of support to agriculture

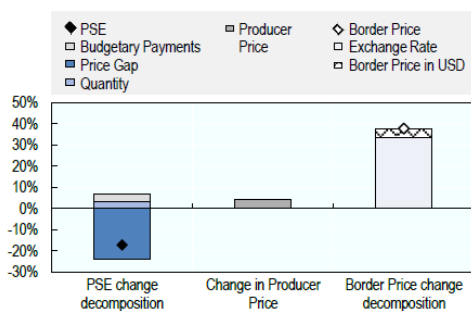
Note: * Share of potentially most distorting transfers in cumulated gross producer transfers.

Source: OECD (2019^[1]), "Producer and Consumer Support Estimates", OECD Agriculture statistics (database), <http://dx.doi.org/10.1787/agr-pcse-data-en>.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888933939011>

Üreticilere verilen destek (% PSE), uzun vadeli bir eğilim olmadan dalgalanmaktadır. 2016-18 yıllarında, destek, OECD ortalamasının bir miktar üzerinde, brüt çiftlik gelirlerinin yaklaşık % 20'sini oluşturmaktadır. Potansiyel olarak en bozucu transferlerin payı, piyasa fiyat desteğindeki (MPS) düşüş ve sınır koruma nedeniyle zaman içinde hafifçe azalmıştır, ancak yine de üreticiye yapılan transferlerin % 90'ını oluşturmaktadır (Şekil 25.1). 2018 yılında, düşük MPS nedeniyle destek seviyesi düşmüştür. MPS'deki düşüş, para biriminin değer kaybına bağlı olarak dünya fiyatları yerel fiyatlardan daha fazla artması nedeniyle fiyat farkının düşmesinden kaynaklanmaktadır (Şekil 25.2). Çiftçiler tarafından alınan efektif fiyatlar ortalama olarak dünya fiyatlarından % 18 daha yüksektir; iç piyasa ile dünya fiyatları arasındaki en büyük farklılık %40'ın üzerinde olan sığır eti ve dana eti, patates ve ayçiçeği fiyatlarında görülmektedir. Genel olarak, Tek Emtia Ödemeleri (SCT) toplam PSE'nin yaklaşık % 90'ını oluşturmaktadır. MPS, SCT'nin ana bileşenidir: dana eti ve sığır eti, patates, ayçiçeği ve kanatlı eti, aynı zamanda pamuk ve arpa için brüt çiftlik gelirlerinin büyük kısmını SCT oluşturmaktadır (Şekil 25.3). **Genel hizmetler** için yapılan harcamalar (GSSE), temel olarak, katma değere bağlı olarak altyapının geliştirilmesi ve sürdürülmesi konusundaki harcamalar, OECD ortalamasının bir miktar altında kalmıştır. **GSYİH içerisinde tarıma verilen toplam desteğin payı** 1990'ların ortalarından beri düşmektedir. Toplam desteğin yaklaşık %85'i çiftçilere bireysel olarak verilmektedir (PSE).

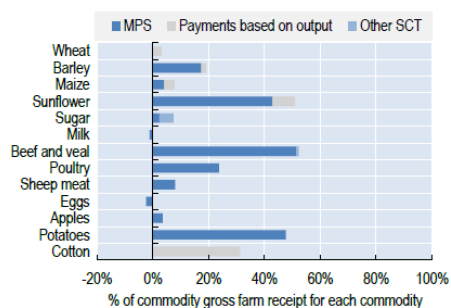
Figure 25.2. Turkey: Drivers of the change in PSE, 2017 to 2018

Source: OECD (2019^[1]), "Producer and Consumer Support Estimates", OECD Agriculture statistics (database), <http://dx.doi.org/10.1787/agr-pese-data-en>.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888933939030>

Figure 25.3. Turkey: Transfer to specific commodities (SCT), 2016-18

Source: OECD (2019^[1]), "Producer and Consumer Support Estimates", OECD Agriculture statistics (database), <http://dx.doi.org/10.1787/agr-pese-data-en>.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888933939049>

Table 25.1. Turkey: Estimates of support to agriculture

Million USD	1986-88	2000-02	2016-18	2016	2017	2018p
Total value of production (at farm gate)	18 343	22 169	57 134	60 925	58 884	51 592
of which: share of MPS commodities (%)	55.0	70.6	67.2	69.9	67.5	64.2
Total value of consumption (at farm gate)	14 003	18 759	39 423	41 548	40 575	36 147
Producer Support Estimate (PSE)	4 326	6 120	12 290	15 968	12 874	8 030
Support based on commodity output	3 441	5 232	10 347	13 709	11 026	6 305
Market Price Support ¹	3 430	4 916	9 288	12 653	9 844	5 368
Positive Market Price Support	3 434	4 924	9 396	12 811	10 009	5 368
Negative Market Price Support	-3	-8	-108	-158	-165	0
Payments based on output	11	316	1 058	1 057	1 182	936
Payments based on input use	885	426	825	917	817	742
Based on variable input use	850	302	483	529	526	395
with input constraints	0	0	0	0	0	0
Based on fixed capital formation	19	116	335	380	285	341
with input constraints	0	0	0	0	0	0
Based on on-farm services	16	8	7	8	7	5
with input constraints	0	0	0	0	0	0
Payments based on current A/An/R/I, production required	0	25	1 118	1 341	1 030	983
Based on Receipts / Income	0	0	229	233	234	219
Based on Area planted / Animal numbers	0	25	889	1 108	796	764
with input constraints	0	0	158	156	187	130
Payments based on non-current A/An/R/I, production required	0	0	0	0	0	0
Payments based on non-current A/An/R/I, production not required	0	436	0	0	0	0
With variable payment rates	0	0	0	0	0	0
with commodity exceptions	0	0	0	0	0	0
With fixed payment rates	0	436	0	0	0	0
with commodity exceptions	0	0	0	0	0	0
Payments based on non-commodity criteria	0	0	0	0	0	0
Based on long-term resource retirement	0	0	0	0	0	0
Based on a specific non-commodity output	0	0	0	0	0	0
Based on other non-commodity criteria	0	0	0	0	0	0
Miscellaneous payments	0	0	0	0	0	0
Percentage PSE (%)	22.8	24.8	19.6	24.9	20.8	14.8
Producer NPC (coeff.)	1.23	1.28	1.18	1.25	1.19	1.12
Producer NAC (coeff.)	1.30	1.33	1.24	1.33	1.26	1.17
General Services Support Estimate (GSSE)	333	3 507	2 256	2 685	2 395	1 686
Agricultural knowledge and Innovation system	67	29	123	123	156	91
Inspection and control	51	67	20	37	3	20
Development and maintenance of Infrastructure	22	513	1 683	2 164	1 644	1 240
Marketing and promotion	95	2 888	429	361	591	336
Cost of public stockholding	0	0	0	0	0	0
Miscellaneous	99	11	0	0	0	0
Percentage GSSE (% of TSE)	7.4	37.0	15.7	14.4	15.7	17.4
Consumer Support Estimate (CSE)	-3 125	-4 752	-6 228	-8 300	-6 661	-3 722
Transfers to producers from consumers	-3 114	-4 787	-6 238	-8 314	-6 677	-3 722
Other transfers from consumers	-54	-62	-39	-72	-45	0
Transfers to consumers from taxpayers	0	0	0	0	0	0
Excess feed cost	43	97	49	86	61	0
Percentage CSE (%)	-22.8	-23.4	-15.0	-20.0	-16.4	-10.3
Consumer NPC (coeff.)	1.30	1.31	1.18	1.25	1.20	1.11
Consumer NAC (coeff.)	1.30	1.31	1.18	1.25	1.20	1.11
Total Support Estimate (TSE)	4 659	9 626	14 546	18 653	15 269	9 716
Transfers from consumers	3 168	4 849	6 277	8 386	6 722	3 722
Transfers from taxpayers	1 545	4 839	8 308	10 339	8 592	5 994
Budget revenues	-54	-62	-39	-72	-45	0
Percentage TSE (% of GDP)	4.0	3.9	1.7	2.2	1.8	1.3
Total Budgetary Support Estimate (TBSE)	1 229	4 710	5 257	6 000	5 425	4 347
Percentage TBSE (% of GDP)	1.1	2.0	0.6	0.7	0.6	0.6
GDP deflator (1986-88=100)	100	139 664	726 640	641 760	711 758	826 401
Exchange rate (national currency per USD)	0.00	1.12	3.84	3.02	3.65	4.84

Note: p: provisional. NPC: Nominal Protection Coefficient. NAC: Nominal Assistance Coefficient.

A/An/R/I: Area planted/Animal numbers/Receipts/Income.

1. Market Price Support (MPS) is net of producer levies and excess feed cost. MPS commodities for Turkey are: wheat, maize, barley, sunflower, sugar, potatoes, tomatoes, grapes, apples, cotton, tobacco, milk, beef and veal, sheep meat, poultry and eggs.

Source: OECD (2019), "Producer and Consumer Support Estimates", *OECD Agriculture statistics* (database). doi: <http://dx.doi.org/10.1787/agr-pcsedata-en>

İçeriksel bilgi

Birincil tarımın GSYİH'nın% 6'sını oluşturması ve işgücünün% 19'unu istihdam etmesi sebebiyle tarım sektörü ülke ekonomisinin en önemli sektörlerinden birisidir. Türkiye, toplam ihracatın% 10'undan fazlasını oluşturan net bir tarım ürünleri ihracatçısıdır ve dünya pazarlarına erişim sektör için önemli bir konudur. Küçük ölçekli, geçimlik ve yarı geçimlik çiftliklerin baskın olması gibi çeşitli yapısal darboğazlara rağmen, Türkiye fındık, kuru meyveler ve bazı taze sebzelerin önemli bir tarımsal ihracatçıları arasında yer alırken; başlıca ihracat noktaları arasında Avrupa Birliği, Irak, Rusya Federasyonu ve ABD yer almaktadır.

Table 25.2. Turkey: Contextual indicators

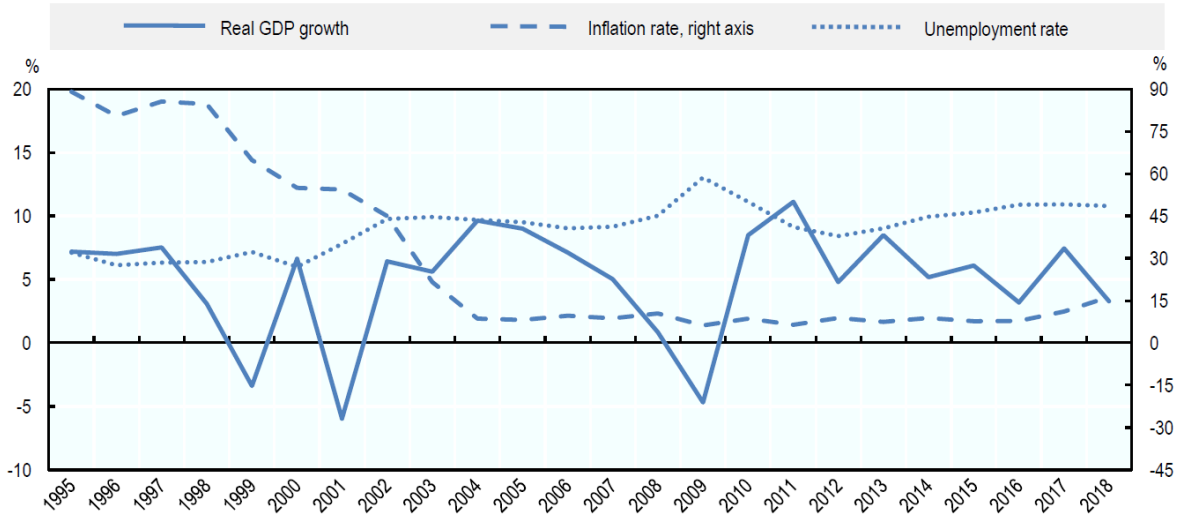
	Turkey		International comparison	
	1995*	2017*	1995*	2017*
Economic context	Share in total of all countries			
GDP (billion USD in PPPs)	603	2 261	2.0%	2.2%
Population (million)	60	79	1.5%	1.6%
Land area (thousand km ²)	770	770	1.0%	1.0%
Agricultural area (AA) (thousand ha)	39 493	38 327	1.3%	1.3%
	All countries¹			
Population density (inhabitants/km ²)	76	105	48	60
GDP per capita (USD in PPPs)	10 087	27 078	7 642	21 231
Trade as % of GDP	12	23	9.9	14.7
Agriculture in the economy	All countries¹			
Agriculture in GDP (%)	15.7	6.1	3.3	3.5
Agriculture share in employment (%)	44.1	19.4	-	-
Agro-food exports (% of total exports)	19.9	10.4	8.1	7.5
Agro-food imports (% of total imports)	9.9	6.2	7.4	6.6
Characteristics of the agricultural sector	All countries¹			
Crop in total agricultural production (%)	68	53	-	-
Livestock in total agricultural production (%)	32	47	-	-
Share of arable land in AA (%)	62	53	33	34

Note: *or closest available year. 1. Average of all countries covered in this report. EU treated as one.

Source: OECD statistical databases; UN Comtrade; World Bank, WDI and national data.

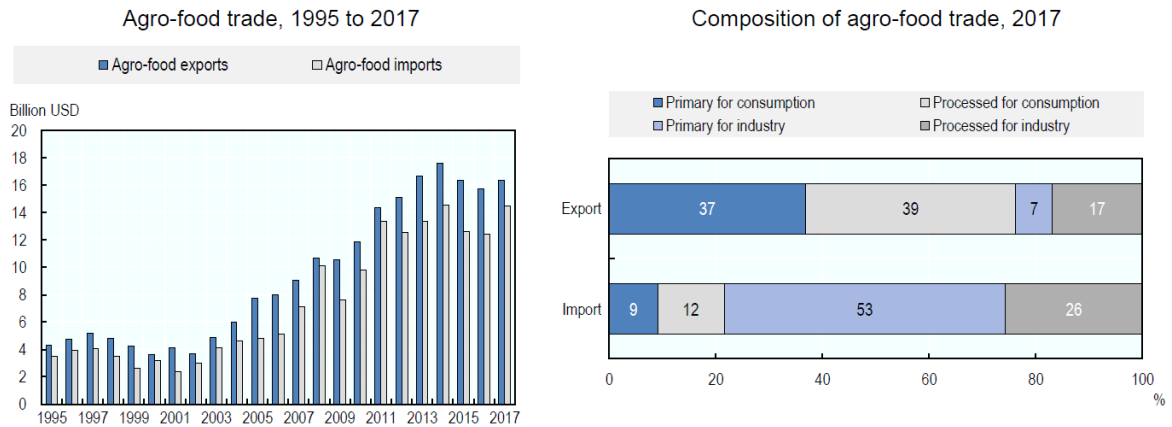
Türkiye, son yıllarda reel GSYİH yıllık artışını % 4'ün üzerinde gerçekleştirerek güçlü bir ekonomik büyüme kaydetmiştir, ancak büyüme 2018'de yavaşlamıştır. Döviz kuru, 2017'nin ortasından itibaren istikrarlı bir şekilde değer kaybetti, ancak Ağustos 2018'de yaşanan yoğun piyasa baskısı % 30 civarında bir değer kaybına sebep olmuş, bu durum enflasyonun artmasına da katkıda bulunmuştur. Türkiye'nin tarım-gıda ithalatına, yerli sanayi tarafından daha fazla işlenmesi için birincil ve işlenmiş ürünler tarafından yön verilmektedir. Bunlar, 2017 yılında toplam tarımsal gıda ithalatının% 79'unu oluşturmaktadır. Buna karşılık, tüketim için işlenmiş ve birincil ürünler, toplam tarımsal gıda ihracatının %76'sını oluşturan başlıca ihracat kategorileridir.

Figure 25.4. Turkey: Main economic indicators, 1995 to 2018

Sources: OECD statistical databases; World Bank, WDI and ILO estimates and projections.

Figure 25.5. Turkey: Agro-food trade

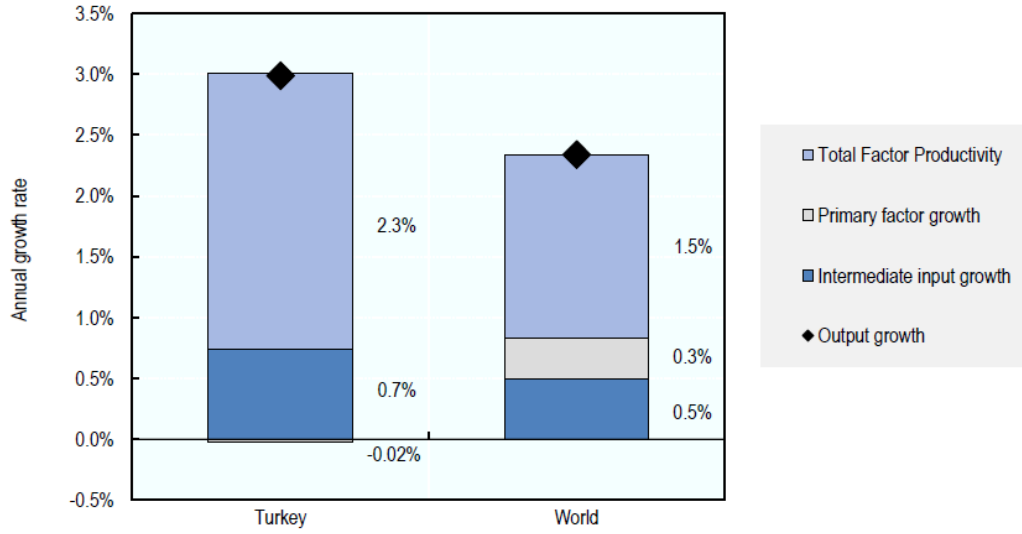
Note: Numbers may not add up to 100 due to rounding.

Source: UN Comtrade Database.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888933939087>

2006-15 döneminde, Türkiye'deki tarımsal üretim ve toplam faktör verimliliği (TFP), küresel ölçekte olduğundan daha hızlı büyümüştür. Tarım arazilerinin hektar başına girdi kullanımının yoğunluğu, genel olarak, diğer birçok OECD ülkesinden daha düşüktür, ancak yoğun hayvancılık nedeniyle Türkiye'de fosfor dengesi özellikle yüksektir. Tarım, su kullanımının% 80'inden fazlasını oluşturmaktadır. Sulanan alanın genişlemesi, iklim değişikliğine bağlı yağışların azalmasıyla birleştiğinde, artan su stresine katkıda bulunmuş olabilir.

Figure 25.6. Turkey: Composition of agricultural output growth, 2006-15

Note: Primary factors comprise labour, land, livestock and machinery.

Source: USDA Economic Research Service Agricultural Productivity database.

StatLink <https://doi.org/10.1787/888933939106>

Table 25.3. Turkey: Productivity and environmental indicators

	Turkey		International comparison	
	1991-2000	2006-2015	1991-2000	2006-2015
TFP annual growth rate (%)	1.3%	2.3%	1.6%	1.5%
			World	
			OECD average	
Environmental indicators	1995*	2017*	1995*	2017*
Nitrogen balance, kg/ha	27.9	23.3	33.2	30.0
Phosphorus balance, kg/ha	9.0	7.0	3.7	2.3
Agriculture share of total energy use (%)	5.5	3.7	1.9	2.0
Agriculture share of GHG emissions (%)	16.9	11.4	8.5	8.9
Share of irrigated land in AA (%)	7.9	10.1	-	-
Share of agriculture in water abstractions (%)	86.9	84.0	45.4	42.5
Water stress indicator	14.3	22.2	9.7	9.7

Note: * or closest available year.

Source: USDA Economic Research Service, Agricultural Productivity database; OECD statistical databases; FAO database and national data.

Politika gelişmelerinin tanımı

Temel politika araçları

Onuncu Kalkınma Planında (2014-18) tanımlandığı gibi tarım politikalarının stratejik hedefleri, küresel olarak rekabetçi ve çevre dostu bir tarım sektörünün gelişmesini ve Türk insanlarına yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanmasını içermektedir. **2018-22 Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (MoFAL) Stratejik Planı**, sürdürülebilir üretim, yeterli ve güvenilir gıdaya erişim, kırsal kalkınma ve sektörün

rekabetçiliği sağlama hedefleriyle hazırlanmıştır. Tarımda su kullanımının verimliliğini arttırma, tarımsal üretimi ve tedarik güvenliğini destekleyici politikalar, kırsal alanlarda yaşam standardını yükseltmek, kadın ve genç nüfusu üretime teşvik etmek, AR-GE ve teknolojilerin yaygınlaştırılmasına özen gösterilmesine özel önem verilmektedir.

2018-22 Stratejik Planında, tarım sektörü için yedi stratejik alan tanımlanmıştır: i) tarımsal üretim ve arz güvenliği; ii) gıda güvenliği; iii) bitki ve hayvan sağlığı ve hayvan refahı; iv) tarımsal altyapı ve kırsal kalkınma; v) su ürünleri ve balıkçılık kaynakları yönetimi; vi) araştırma ve geliştirme; ve vii) kurumsal kapasite geliştirme.

Hububatlar ve şeker pancarı için sabit alım fiyatları ile tamamlanan **ithalat tarifeleri**, yerli üretimi desteklemektedir. İhracat sübvansiyonları, işlenmiş meyve ve sebzeler, kanatlı eti ve yumurta gibi bir dizi ürüne uygulanmaktadır. İhracat sübvansiyonları, ihracatçıların kamu kuruluşlarına karşı borçlarının azaltılması şeklinde verilmektedir. (örneğin, vergiler ve telekomünikasyon veya enerji maliyetleri için) (DTÖ, 2016) Üretim kotaları, şeker pancarı için çiftlik düzeyinde uygulanmaktadır.

Yurtiçi arz yetersizliği olan ürünler için **fark ödemeleri** (“prim ödemeleri”) sağlanmaktadır. Ödeme, piyasa fiyatı ile üretim ve pazarlama maliyetine göre hesaplanan hedef fiyat arasındaki farkı kapsamaktadır. Fark ödemeleri ilk olarak 2002'de yağlı tohumlar, zeytinyağı ve pamuk için başlatılmış ve daha sonra çay (2004), hububatlar ve çeltik (2005) ve bakliyatlar (2008) için yapılmıştır. Ödeme oranları 941 havzaya göre değişiklik göstermektedir. Üretim planlamasını sağlamak için, her bir tarım havzasında yüksek verim ve kaliteye sahip en uygun ekolojik ve ekonomik ürün belirlenerek, tahıllar, bakliyatlar, bazı yağlı tohumlar ve yem mahsulleri dahil olmak üzere toplam 21 uygun ürün, destek programı kapsamında tanımlanmaktadır. Eski çıktı bazlı ödemeleri alan bazlı ödemelere dönüştürmek için yapılan ilk planın aksine, uygulamanın teknik zorlukları nedeniyle ödemeler yeni sistemde de çıktıya dayalı olmaya devam etmektedir. Hükümet, ekolojik koşulları takip ederek ürün desenini değiştirmeyi ve bazı ürünlerdeki arz fazlasını azaltırken arz darlığı yaşanan ürünlerin üretimini arttırmayı hedeflemektedir.

Fındık üreticileri alan bazlı ödeme almaktadır. Alan bazlı ödemeler ayrıca yem bitkileri, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, sertifikalı tohum, mazot ve gübre kullanımı için de sağlanmaktadır.

Girdi kullanımına dayalı ödemeler, daha çok, faiz oranı ayrıcalıkları ve hayvancılığın geliştirilmesi ve işletme üretim kapasitesinin arttırılması (tarla seviyeleme, drenaj, toprak geliştirme ve koruma ve arazi toplulaştırma) ile ilgili ödemelerde verilmektedir. Çiftçi ve tarımsal işletmeler Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından sunulan **ayrıcalıklı kredilerden** faydalanmaktadır. Faiz oranı imtiyazları tarımsal faaliyetin türüne göre değişiklik göstermektedir

(hayvancılık, sulama, organik tarım ve iyi tarım uygulamaları). Ulusal Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (NFRS) kayıtlı olan her çiftçi, ayrı olarak "mazot ödemesi" ve "gübre ödemesi" almaktadır. Gübre ödemeleri almanın önkoşulu olan toprak analizlerine ilave destek, yetkili laboratuvarlara destek olarak, 2017 yılında yeniden başlatılmıştır.

Birden fazla regülasyonlar su ve toprak kirliliğini kontrol etmekte ve sulak alanlar için koruma sağlamaktadır. Arazi koruma ödemeleri, arazi kalitesini korumakta ve tarımsal alanlarda doğal kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamaktadır. Devlet, alt yapı yatırımlarında, GAP ve Konya Ovası Projeleri dahil olmak üzere, özellikle sulamada, önemli rol oynamaktadır.

Tarım ürünlerine yönelik piyasa düzenleyici dört kamu kurumundan ikisi olan Şeker Kurumu ve Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu kapatılmıştır ve 2017 yılında piyasa düzenleme görevlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı üstlenmiştir. Türkiye tarım ürünlerine yönelik diğer iki kurum ile faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir: Toprak Mahsulleri Ofisi ve Et ve Süt Kurumu. Tarımsal pazarlamadaki rollerinin önemi azalmış olsa da, pazarlama kurulları emtia alımı ve stoklanması yoluyla fiyat desteği sağlamaktadır. Ayrıca sübvansiyon ödemekte, çiftçiler için girdileri temin etmekte ve arzını sağlamakta veya tarımsal emtiaları ihraç veya ithal etmektedirler (OECD, 2011).

2015 yılında sunulan Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi Eylem Planı, modern sulama altyapısını, eğitim ve yayım programlarıyla tarımsal üreticilerin su tasarrufu uygulamalarını genişletmeyi, su kıtlığına dair destek politikalarını gözden geçirmeyi ve su politikalarının yönetişimini iyileştirmeyi önceliklendirmektedir. Plan, kaynak sularının kullanımını azaltmayı ve su tasarruflu sulama teknolojilerini artırmayı hedeflemektedir.

Kırsal kalkınmada, yeni bir ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi 2014 yılında yayınlanmıştır. Kırsal kalkınma projelerini halihazırda besleyen destekler, faydalanıcılarla beraber özel sektör kaynaklarını harekete geçiren ortak finansmanı da içermektedir. Tarımsal altyapıyı iyileştirmek için yapılan kamu yatırımları, tarımsal üretimi canlandırmak ve sektörün rekabetçiliğini artırmak için hızlandırılmıştır. GTHB ayrıca, veri toplama ve izleme ağını geliştirmek ve etkin kullanımlarını sağlamak için, IT projelerine verilen fonları artırmıştır.

2000'lerin ortasından beri, Türkiye'nin AB müktesebatına doğru izlediği yol kapsamında, belirli kırsal kalkınma politika çerçeveleri ortaya çıkmıştır. IPARD-I'in temeli olan, 2007-13 için ilk ulusal kırsal kalkınma stratejisi 2006 yılında kabul edilmiştir. IPARD, üyelik öncesi dönemde, kırsal kalkınma alanında ülkenin ihtiyaçlarını belirlemeyi hedeflemiştir. IPARD-I çerçevesinde, toplam 1,045 milyar Avro (1,28 milyar ABD doları) faydalanıcılara ödenmiştir. IPARD-I 42 bölgede uygulanmıştır ve yaklaşık 2,3 milyar Avro (2,81 milyar \$) yatırımla 10.653 proje gerçekleştirilmiştir. IPARD-II dönemini kapsayan 2014-2020 Ulusal Kırsal Kalkınma

Stratejisi 2014 yılında kabul edilmiştir. Türkiye, 1,04 milyar Avro (1,27 milyar ABD doları) bütçe ile 2014-20 dönemi için IPARD-II'yi başlatmıştır. 2018 sonu itibariyle, IPARD-II kapsamında 106,6 milyon Avro ödenmiştir.

2017-18 Yıllarındaki İç Politika Gelişmeleri

2018 yılında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı birleştirilerek Tarım ve Orman Bakanlığı (MAF) kurulmuştur. 2019-2023 stratejik Planı hazırlık çalışmaları MAF tarafından yürütülmektedir.

Tarım sigortaları desteğinin kapsamı daha fazla çeşit ve risk faktörü eklenerek genişletilmiştir. 2018 yılında, program kapsamına arpa, çavdar, yulaf ve tritikale üretim kayıpları ile kuraklık, don, sıcak rüzgarlar, sıcak hava dalgaları, aşırı nem ve aşırı yağış risk faktörleri eklenmiştir. 2019 yılında nohut, kırmızı mercimek ve yeşil mercimek eklenerek genişleme devam etmiştir. 2018 yılında, 1,76 milyon tarım sigortası poliçesine 2,05 milyon TL (424 milyon \$) değerinde sigorta prim ödemesi yapılmıştır.

Tarımsal Kuraklıkla Mücadele kapsamında, 2018-22 yılları için “Türkiye Tarımsal Kuraklık strateji ve Eylem Planı” yayınlanmıştır. Eylem Planı'nın temel stratejisi: yeterli kapasiteye ulaşmış kurumsal bir yapıyı geliştirmek, mücadeleyi bütüncül ve kapsamlı bir plan kapsamında yapılı hale getirmek ve tarım sektörünün kuraklıktan en az etkilendiği bir yapıya ulaşmaktır. Eylem Planı'nda yer alan faaliyetler beş ana başlık altında toplanmaktadır: i) kuraklık risk tahmini ve kriz yönetimi, ii) sürdürülebilir su arzının sağlanması, iii) Tarımsal su talebinin etkin yönetimi, iv) Ar&Ge çalışmalarının hızlandırılması ve eğitim-yayım hizmetlerinin artırılması ve v)kurumsal kapasitenin geliştirilmesi.

2018-19 Yıllarındaki Ticaret Politikası Gelişmeleri

2018 yılında Gümrük Birliği Ortak Dış Tarife'nin bir parçası olmayan temel tarım ürünleri için uygulanan ortalama gümrük vergisi oranı %57,4'tür. Yıl boyunca canlı hayvan ve besi sığırları, bazı kabuklu yemişler, küspeler ve yağlı tohumlar için uygulanan gümrük vergisi azaltılmıştır.

Tarım ürünler ihracat sübvansiyonları 12 Nisan 2018 tarihinde Resmi Gazetede ilan edilmiş ve 2018 takvim yılında ihracata uygulanmıştır. 2018 yılında, Türkiye'nin DTÖ taahhütleri kapsamında, uygun 44 gruptan 16 emtia grubu ihracat sübvansiyonu almıştır.

2018 yılında Venezüella ve Katar ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanmıştır. Ukrayna, Japonya, Meksika, Kolombiya, Peru, Ekvator, Tayland, Endonezya ve Pakistan olmak üzere 9 ülke ile STA müzakereleri devam etmektedir.